

**Rafał Taras**

ORCID: 0000-0002-7615-9494

Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim

## **CELOWE ZARAŻENIE KORONAWIRUSEM – TRAKTOWANE JAK TERRORYZM?**

### **Streszczenie**

Niniejszy artykuł jest próbą zobrazowania skali zjawiska celowych, świadomych lub nie, zarażeń koronawirusem SARS-CoV-2, mogących jednocześnie stanowić znamiona zamachu terrorystycznego oraz problemów z niego wynikających. Ma on na celu przedstawienie zagadnień związanych z terroryzmem na przestrzeni ostatnich wydarzeń. Jest także próbą omówienia sposobów kompleksowego zapewnienia bezpieczeństwa obywateli i penalizowania osób mogących w ten sposób dokonywać zamachów terrorystycznych. To także próba wskazania czynników mogących mieć wpływ na kształtowanie rozwiązań w świetle nowego zagrożenia dla systemów państwa. Charakteryzuje zagrożenia obecnej rzeczywistości oraz odpowiada na pytanie, czy na przykładzie innych państw mogą być one istotnym zagrożeniem dla polskiego systemu prawnego? W artykule omówiono również motywy problemu i ich wpływ na późniejsze zachowania sprawców.

Niniejszy artykuł jest również próbą wskazania rozwiązań mogących przyczynić się do zabezpieczenia polskich obywateli przed nadchodzącymi niebezpieczeństwami.

**Słowa kluczowe:** zagrożenia niemilitarne, epidemia, koronawirus, terroryzm

### **Wstęp**

Szalejąca pandemia COVID-19 wymusiła na rządach wielu krajów wdrożenie szeregu specjalnych środków mających powstrzymać rozprzestrzenianie się choroby. Stan zagrożenia oznacza szereg ograniczeń dla obywateli – chociażby dotyczące zgromadzeń, przemieszczania się czy funkcjonowania określonych instytucji, a także powrót do kontroli na granicach. Wszystko po to, by zmniejszyć ryzyko rozprzestrzeniania się wirusa w społeczeństwie. Epidemia budzi wśród ludzi spore pokłady instynktu samozachowawczego, dlatego restrykcje tego typu są zrozumiałe. Nieprzestrzeganie chociażby zaleceń kwarantanny może przecież oznaczać dalsze rozprzestrzenianie choroby.

Co jednak, jeśli ktoś postanowiłby zignorować ciężące na nim obowiązki oraz zdrowie innych ludzi? W dalszym ciągu słyszy się o osobach, które lekceważą

zdrowie i życie współobywateli. W takiej sytuacji warto sobie zadać pytanie: co tak naprawdę grozi za zarażanie innych koronawirusem? Okazuje się, że prawo przewiduje szereg przepisów, które oznaczają surowe konsekwencje za takie zachowanie.

## 1. W poszukiwaniu definicji bezpieczeństwa

Historia pokazuje, że w każdym okresie jej dziejów przemoc czy wręcz okrucieństwo stanowiły nieodłączny element codzienności<sup>1</sup>. Przesłanki formułowane powszechnie jako terror konstytuują niezwykle liczną grupę w ustawie Kodeks karny<sup>2</sup>. Nie ma w niej jednak wyraźnego podziału na takie, które są terrorystycznymi bądź nie, a samo bezpieczeństwo zgodnie z potocznym rozumieniem do tej pory utożsamiane było ze stanami, które gwarantowały pewność przetrwania. Rozwój nauk o bezpieczeństwie przyczynił się do uszczegółowienia tego pojęcia, rozszerzając je również o swobodę rozwoju danego podmiotu. Zgodnie z definicją *Strategii bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej z 2020 r.*, celami strategicznymi w dziedzinie bezpieczeństwa narodowego są: „[...] niepodległość i suwerenność państwa, bezpieczeństwo obywateli, wolność i prawa człowieka i obywatela, godność człowieka, sprawiedliwość, tożsamość i dziedzictwo narodowe [...]”<sup>3</sup>. Uznać można, że terroryzm to nie tylko spowodowanie ogromnych strat materialnych, zagrożenie życia i zdrowia ludzkiego – to także wymuszenie określonego zachowania, przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu. Stwierdzić należy zatem, że terror to metoda działania terrorystów.

Sam termin *terroryzmu* wywodzi się od greckiego *treo* ‘drzeć, bać się’ oraz łacińskiego *terror, -oris* ‘strach, trwoga, przerażenie’. Pojęcie *terror* *Słownik języka polskiego* określa jako „[...] stosowanie przemocy, gwałtu, okrucieństwa w celu zastraszenia, zniszczenia przeciwnika; przemoc i okrucieństwo albo groźby ich użycia stosowane wobec ludzi w celu ich zastraszenia [...]”<sup>4</sup>.

Jak podkreśla Michał Brzeziński, doktor nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce Wydziału Politologii i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego trudność ze zdefiniowaniem bezpieczeństwa wymaga precyzyjnego rozdzielenia zewnętrznych i wewnętrznych aspektów zjawiska oraz odrzucenia myślenia stereotypowego, zrównującego bezpieczeństwo wewnętrzne z ochroną

<sup>1</sup> T. Białek, *Terroryzm*, Warszawa 2005.

<sup>2</sup> Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. *Kodeks karny* (Dz.U. z 1997, Nr 88, poz.553 – z późn. zm.).

<sup>3</sup> [https://www.bbn.gov.pl/ftp/dokumenty/Strategia\\_Bezpieczenstwa\\_Narodowego\\_RP\\_2020.pdf](https://www.bbn.gov.pl/ftp/dokumenty/Strategia_Bezpieczenstwa_Narodowego_RP_2020.pdf) [dostęp: 10.08.2020].

<sup>4</sup> W. Doroszewski, *Słownik języka polskiego*, PWN, Warszawa 2000.

obywateli przed bezpośrednimi aktami przemocy<sup>5</sup>. Bezpieczeństwo wewnętrzne jest złożone i składa się z wielu pojęć cząstkowych o różnych, nie zawsze precyzyjnie wskazanych zakresach.

Nigdy nie przywołano uniwersalnej definicji bezpieczeństwa państwa. Według *Słownika terminów z zakresu bezpieczeństwa narodowego* **bezpieczeństwo** – to stan dający poczucie pewności i gwarancję jego zachowania oraz szansę na doskonalenie<sup>6</sup>, natomiast **bezpieczeństwo narodowe** – to stan uzyskany w rezultacie odpowiednio zorganizowanej obrony i ochrony przed wszelkimi zagrożeniami militarnymi i niemilitarnymi, zarówno zewnętrznymi, jak i wewnętrznymi, przy użyciu sił i środków pochodzących z różnych dziedzin działalności państwa<sup>7</sup>. Podczas gdy pojęcie powszechnego bezpieczeństwa dotyczy pokojowego podejścia do powszechnej potrzeby zapewnienia bezpieczeństwa, to idea kompleksowego bezpieczeństwa wynika z potrzeby zajęcia się zarówno wojskowymi, jak i niemilitarnymi zagrożeniami bezpieczeństwa. Są nimi: bezpieczeństwo i porządek publiczny, bezpieczeństwo powszechne i bezpieczeństwo ustrojowe.

## 2. Nowe wyzwania

Pojawienie się globalnej pandemii, wywołanej przez nowy gatunek wirusa wywołującego chorobę COVID-19, wymaga od państwa całkowitego zreformowania koncepcji bezpieczeństwa. Większość ludzi obawia się nieznanego, a szczególnie wroga, który w wielu przypadkach wywołuje lęk i przerażenie. Nikt nie przypuszczał, że SARS-CoV-2 rozprzestrzeni się tak szybko i gwałtownie. Ważnym elementem jest teraz odejście od zimnowojennego systemu myślenia o zagrożeniach związanych z czynnikami masowego rażenia w postaci broni *NBC* (nuklearna, biologiczna, chemiczna) na rzecz nowych – dostosowanych do XXI w.

Zagrożenia związane ze zróżnicowaną gamą chorób zakaźnych, w tym obecny koronawirus z chińskiego Wuhan, mający tendencję do bardzo szybkiej eskalacji, stanowią realną pożywkę dla osób lub organizacji, które z przyczyn ideologicznych, religijnych mogą realnie zagrozić bezpieczeństwu narodowemu. Aby skutecznie walczyć z tego typu zagrożeniami, niezbędne jest zebranie dokładnych danych

<sup>5</sup> M. Brzeziński, *Rodzaje bezpieczeństwa państwa*, [w:] *Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa. Wybrane zagadnienia*, Warszawa 2009, s. 40.

<sup>6</sup> J. Kaczmarek, W. Łepkowski, B. Zdrodowski, *Słownik terminów z zakresu bezpieczeństwa narodowego*, Warszawa 2008, s. 14.

<sup>7</sup> *Ibidem*, s. 169.

i optymalna wymiana informacji. Coroczne sprawozdanie Europolu<sup>8</sup>, dotyczące sytuacji i tendencji w zakresie terroryzmu (TE-SAT<sup>9</sup>), oferuje funkcjonariuszom organów ścigania i decydom, fakty oraz dane liczbowe na temat terroryzmu w UE. Określa także tendencje rozwojowe w tym obszarze przestępczości, w oparciu o informacje udostępniane Europolowi przez państwa członkowskie. Raport przedstawia czynniki napędzające terroryzm, zmieniające się lub znikające zmiany polityczne lub społeczno-gospodarcze państw będące podstawą nowych, czasem bardzo konkretnych i wysoce indywidualnych motywacji.

W 2019 roku aż 13 państw członkowskich zgłosiło w sumie 118 udaremnionych, zakończonych niepowodzeniem ataków terrorystycznych, z czego najwięcej doświadczyła Wielka Brytania (64) i Włochy (28). Z ogółu 1004 zatrzymanych podejrzanych cztery osoby ujęły polskie służby.

10 listopada 2019 roku w Polsce udaremniono i aresztowano dwie osoby w wieku 38 i 48 lat podejrzewane o planowanie ataku na muzułmanów w Szczecinie i Warszawie. Materiały zebrane podczas śledztwa wykazały, że grupa wzorowała się na atakach terrorystycznych przeprowadzonych przez ekstremistów, w tym Andresa Breivika (2011 r., Norwegia) i podejrzanego o supremację białych w Christchurch (2019 r. Nowa Zelandia) Brentona Tarranta. Grupa miała zamiar przeprowadzić ataki z użyciem broni palnej i materiałów wybuchowych, na co wskazywały duże ilości materiałów wybuchowych, broni i amunicji, znalezione podczas przeszukania domu jednego ze sprawców w warszawskich Włochach<sup>10</sup>. Powyższe uwidocznilo rosnącą siłę ugrupowań skrajnie prawicowych w państwach postkomunistycznych.

W pierwszych miesiącach 2020 r. środki wprowadzone w celu zwalczania rozprzestrzeniania się COVID-19 moły jeszcze bardziej nasilić niektóre przypadki i trendy zidentyfikowane w TE-SAT. Pandemia może spowodować radykalizację niektórych osób oraz ich dalszą ideologizację. Jak twierdzi Europol, pandemia stworzyła szansę aktywistom, zarówno po skrajnej lewej, jak i prawej stronie do dalszego angażowania ich w dżihadystyczną próbę wzmocnienia terroryzmu. Według słów Fredericka Häckera, psychiatry i cenionego specjalisty terroryzmu: „terroryści starają się wzbudzić strach i za pomocą strachu zdobyć dominację i kontrolę. Chcą zrobić wrażenie. Grają pod publikę i dla niej domagają się udziału publiczności”<sup>11</sup>.

<sup>8</sup> EUROPOL - Europejski Urząd Policji (*ang.* European Police Office) to posiadająca osobowość prawną europejska policyjna agencja egzekwowania prawa z siedzibą w Hadze.

<sup>9</sup> <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-te-sat-2020> [dostęp: 10.08.2020].

<sup>10</sup> <https://www.reuters.com/article/us-poland-arrests/poland-seizes-two-for-plotting-breivik-style-attacks-on-muslims-idUSKBN1XN23L> [dostęp: 10.08.2020].

<sup>11</sup> B. Hoffman, *Oblicza terroryzmu*, Warszawa 2001, s. 125.

### 3. Koronawirus może utrudnić walkę z terroryzmem

Terroryści, szczególnie z tak zwanego „Państwa Islamskiego” starają się wykorzystać ogólnoswiatową pandemię, aby zwrócić na siebie uwagę. Ich propaganda przedstawia COVID-19 jako spowodowaną przez Boga „bolesną mękę” zesłaną na: narody krzyżowców” (państw „Zachodu”, uczestniczących w międzynarodowej interwencji przeciwko ISIS)<sup>12</sup>. Jak twierdzi Aymenn Jawad Al-Tamim, brytyjski badacz islamistycznego terroryzmu, świat zachodni stoi na skraju wielkiej katastrofy ekonomicznej, ponieważ pandemia ogranicza jego mobilność; rynki się załamują, a życie publiczne zamarło. „[...] Prosimy Boga, aby nasilił swoje męki i uratował przed nimi prawdziwie wierzących [...]”<sup>13</sup>.

Epidemia koronawirusa wpłynęła znacząco na działania członków międzynarodowej koalicji przeciwko Państwu Islamskiemu, które w dużym stopniu uchodzi za pokonane militarnie. Na początku marca 2020 r. NATO zawiesiło w Iraku trening swoich żołnierzy stacjonujących w tym kraju oraz ograniczyło operacje podległych mu oddziałów. Chociaż władze amerykańskie uważają, że działania te nie będą miały żadnego wpływu na kontynuowanie walki przeciwko ISIS, pandemia przekreśliła wszystkie wysiłki zmierzające do ich ostatecznego pokonania w skali lokalnej. Zwalczenie tzw. Państwa Islamskiego może w rezultacie zejść obecnie na dalszy plan. Znaczący temat zwracają przy tym uwagę, że bojownicy również mogą zarazić się koronawirusem i wtedy ich szeregi mogą się zmniejszyć. Państwo Islamskie postrzega pandemię jako szansę i chce ją wykorzystać dla swoich celów. W połowie marca przestrzegło ono swoich bojowników przed podróżowaniem szczególnie do Europy i innych zarażonych regionów. Równocześnie zapewniło ich, że otrzymają boską ochronę przed zarażeniem się, jeżeli wezmą udział w dżihadzie.

### 4. Pandemia groźniejsza niż terroryzm

Naukowcy twierdzą, że istnieje rzeczywisty związek pomiędzy pandemią a wzrostem przemocy w dotkniętych nią obszarach. Brak środków finansowych i żywności prowadzi do wzrostu napięć pomiędzy społeczeństwem a rządzącymi. „Lockdown”<sup>14</sup>

<sup>12</sup> <https://www.dw.com/pl/koronawirus-mo%C5%BCe-utrudni%C4%87-walk%C4%99-z-terroryzmem/a-52896776> [dostęp: 10.08.2020].

<sup>13</sup> <http://www.aymennjawad.org/2020/03/islamic-state-editorial-on-the-coronavirus> [dostęp: 10.08.2020].

<sup>14</sup> LOCKDOWN – termin używany w czasie pandemii COVID-19, związany z masową kwarantanną i obostrzeniami dotyczącymi pozostawania w domu obywateli danego obszaru [przyp. aut.].

powoduje zwrócenie się ludzi w stronę organizacji terrorystycznych. Choć pomagają oni opanować epidemię, to powodują również problemy, które mogą prowadzić do przemocy. W niektórych krajach doszło do ataków na konwoje zaopatrzeniowe (Nigeria), ponieważ tamtejsze rządy nieudolnie zajmują się dostarczaniem pożywienia obywatelom pozbawionym pracy. Poza Państwem Islamskim organizacje, takie jak Boko Haram, bardzo często wykorzystują podobne sytuacje, rekrutując w swoje szeregi bezrobotnych, młodych ludzi z biednych rodzin Mozambik czy Mali doświadczając ostatnio wzrostu liczby ataków ze strony islamskich ekstremistów. Podobna sytuacja ma miejsce w Pakistanie, gdzie rząd nie jest w stanie zapewnić dostatecznych środków swoim obywatelom. Ich organizacje terrorystyczne Lashkar-e-Taiba i Jaish-e-Mahammad poszukują osób, które ucierpiały z powodu pandemii<sup>15</sup>. Szef WHO Tedros Adhanom Ghebreyesus stwierdził, że epidemia SARS-CoV-2 stanowi poważne zagrożenie dla świata, potencjalnie większe niż terroryzm „[...] Świat musi się obudzić i uznać tego wirusa za wroga publicznego numer jeden [...]”<sup>16</sup>.

## 5. COVID-19 „uderza” także w terrorystów

Teza, że islamski terroryzm zniknął w trakcie pandemii jest nieprawdziwa. Zamachy w Kabulu z 6 marca i 12 maja 2020 r., które pociągnęły za sobą łącznie 40 ofiar, w tym noworodki, tylko nas w tym utwierdzają. Organizacje islamistyczne żerują na ciężkiej sytuacji ekonomicznej, na ciężkiej sytuacji społecznej i na styku etniczno-religijnym. „[...] Tam, gdzie się pojawiają kłopoty – a mówi się, że pandemia koronawirusa tylko tę sytuację pogorszy – tam oni żerują jak na otwartym polu. Niestety można się spodziewać, że ich aktywność jeszcze będzie miała miejsce [...]” – powiedział Michał Bruszewski, publicysta geopolityczny.

Pozytywne aspekty pandemii zawierają słowa izraelskiego dziennika „Jerusalem Post”, w którym stwierdzono, że chaos wywołany pandemią może usunąć ze świata wielu najgorszych terrorystów lub przynajmniej ograniczyć lub zawiesić ich działalność. Nie ma statystyk dotyczących wpływu koronawirusa na terrorystów, niemniej zauważyć należy, iż polecenie ISIS, aby dżihadyści trzymali się z dala od Europy oznaczać może, że sieć ich zwolenników prawdopodobnie już ponosi straty – oni również boją się infekcji. Wskazuje na to również pojawienie się ognisk pandemii w Somalii, gdzie duża część kraju jest kontrolowana przez

<sup>15</sup> <https://whatnext.pl/koronawirusa-zwieksza-problem-terroryzmu/>, (dostęp: 10.08.2020).

<sup>16</sup> <https://polskieradio24.pl/5/1223/Artykul/2453940,Koronawirus-grozniejszy-niz-terroryzm-Ostrzezenie-WHO> [dostęp: 10.08.2020].

grupę zbrojną al-Shabab, powiązaną z Al-Kaidą. Grupa ta może zostać dotknięta bardziej niż w innych obszarach z powodu braku pomocy i powiązań z WHO i krajami zachodnimi, które mogłyby pomóc<sup>17</sup>. Podobnie jak Hamas, Hezbollah pracuje nad zwalczaniem wirusa i utrzymaniem porządku w Libanie, pozostawiając sobie niewiele czasu na walkę z Izraelem. Grupy terrorystyczne na całym świecie, bez aparatu państwowego, na którym można polegać, najprawdopodobniej zostaną najmocniej uderzone, potencjalnie dając światu trochę wytchnienia<sup>18</sup>.

## 6. Koronawirus, broń biologiczna – bioterroryzm

Teorie wokół koronawirusa przypomniały o światowym problemie broni biologicznej. Wraz z wybuchem epidemii COVID-19, a następnie przekształcenia się jej w ogólnoswiatową pandemię pojawiały się hipotezy, że możemy mieć do czynienia z czynnikiem należącym do współczesnej broni biologicznej. Powstało pytanie, czy koronawirus SARS-CoV-2 to efekt świadomego lub nie błędu powstałego w Wuhan National Biosafety Laboratory? Zdaniem najważniejszych badaczy, wirus powstał naturalnie na styku człowieka i zwierząt, które są prawdopodobnie pierwotnymi nosicielami. Nie powstał on, według nich, sztucznie w laboratorium, a wskazywać na to mogą głosy ekspertów od broni biologicznej dotyczące większej zjadliwości i lepszego dostosowania do celów militarnych patogenów. Według nich SARS-CoV-2 ostatecznie ma porównywalnie niską śmiertelność – szczególnie wśród zdrowych, młodych ludzi, co dyskredytuje go przed ewentualnym wykorzystaniem do celów wojskowych i eliminacji żołnierzy. Międzynarodowe przepisy zakazują stosowania tego rodzaju broni – zwłaszcza w zakresie wirusów, bakterii czy grzybów i substancji przez nie wytwarzanych, a możliwość ich nielegalnego zastosowania przez przestępców, pozostaje jednym z najszerzej dyskutowanych i budzących największe obawy aspektów terroryzmu. Pomimo podpisania konwencji o zakazie stosowania broni biologicznej przez 162 kraje (144 ją ratyfikowało), szacuje się, że przynajmniej 20 krajów posiada taką broń i nadal ją rozwija. „Broń atomowa dla ubogich”, jak często się ją nazywa, ze względu na niskie koszty uzyskania, jest trudna do wykrycia, ponieważ niektóre państwa zajmujące się produkcją szczepionek, w dalszym ciągu zmuszone są utrzymywać i przechowywać pewne patogeny. Na przykład USA i Rosja dalej przechowują szczepy ospy prawdziwej

<sup>17</sup> <https://www.jpost.com/Middle-East/Coronavirus-hits-terrorists-hardest-from-ISIS-to-Iran-analysis-621336> [dostęp: 10.08.2020].

<sup>18</sup> <https://euroislam.pl/koronawirus-uderza-takze-w-terrorystow/> [dostęp: 10.08.2020].

(ospa ludzkiej), która w roku 1980 uznana została za całkowicie zwalczoną, z uwagi na brak występowania patogenu w organizmach ludzkich, zwierzęcych i innych elementach środowiska na całym świecie.

W obliczu ogólnoświatowej pandemii analizowano możliwości stosowania środków biologicznych przez różnego rodzaju organizacje terrorystyczne. Już w czasie „rozkwit” ISIS można było zauważyć próby pozyskania i rozwijania tego rodzaju broni. Dobrze znane są przypadki wywołane przez wąglik lub pałeczki salmonelli używane przez terrorystów do skażenia żywności lub ujęć wody. Najczęściej spotykane w korespondencji wysyłanej do różnego rodzaju instytucji państwowych, szczególnie na terenie Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, dotychczas doprowadziły do zakażenia 22 osób i śmierci 5 z nich. W 1995 roku japońska sekta Najwyższa Prawda, odpowiedzialna za przeprowadzenie ataku w tokijskim metrze przy użyciu sarinu, prowadziła badania nad wykorzystaniem jadu kiełbasianego oraz wągliku w formie aerozolu. Jej członkowie próbowali także zdobyć w Zairze wirusa gorączki krwotocznej ebola<sup>19</sup>.

Prowadzone symulacje wskazują jednoznacznie, że użycie broni biologicznej przez terrorystów powoduje trudne do opanowania efekty. Rozpylenie ok. 50 kg aerozolu w powietrzu mogłoby doprowadzić, w przypadku wągliku, do około 95 000 ofiar śmiertelnych.

## **7. Czy celowe zakażenie koronawirusem może być traktowane jak terroryzm?**

W ostatnim czasie media przekazują komunikaty skrajnie nieodpowiedzialnych zachowań zwłaszcza młodych ludzi. Tak zwane „challenge”<sup>20</sup> mające miejsce na różnego rodzaju forach, mediach społecznościowych doprowadzają do świadomego lub nie rozprzestrzeniania pandemii. Przykładów jest wiele:

- Ava Louise, blogerka, chcąc zapoczątkować „coronavirus challenge”, w ramach wymyślonej „zabawy” polizała deskę klozetową samolotowej ubikacji, tłumacząc się później, że to była tylko prowokacja;
- innym przykładem mogą być nagrania młodych ludzi kaszlących w pobliżu osób starszych, udających chorobę COVID-19<sup>21</sup>;

<sup>19</sup> <https://www.defence24.pl/koronawirus-bron-biologiczna-a-wojsko-opinia> [dostęp: 17.08.2020].

<sup>20</sup> *Challenge*, ang. ‘wyzwanie’ [przyp. aut.]

<sup>21</sup> <https://tech.wp.pl/celowe-zarazanie-koronawirusem-w-usa-bedzie-traktowane-jak-terroryzm-6493118894765697a> [dostęp: 18.08.2020].



- pewien 30-latek, uznając wirusa z Chin za głupi żart i mistyfikację, celowo zaraził się nim na jednej z imprez „Covid Party”<sup>22</sup>; zmarł w szpitalu w Teksasie (USA). W ostatnich słowach wyznał pielęgniarce: „myślę, że popełniłem błąd. Sądziłem, że to głupi żart, kaczka dziennikarska, ale to nieprawda”<sup>23</sup>;
- burmistrz jednej z berlińskich dzielnic Stephan von Dassel specjalnie zaraził się koronawirusem, twierdząc, że chce się uodpornić na chorobę. W wywiadzie radiowym przyznał później, że choroba była poważniejsza niż się spodziewał<sup>24</sup>. Spędził dwa tygodnie w szpitalu, a zarządzana przez niego dzielnica Miette ma obecnie największą liczbę potwierdzonych przypadków zakażeń w Berlinie;
- japoński portal „Kyodo News” podał informację o 57-letnim mężczyźnie z Gamagori w prefekturze Aichi, który celowo chciał zarazić koronawirusem jak największą liczbę osób. Gdy test okazał się w jego przypadku pozytywny, mężczyzna celowo nie poddał się kwarantannie, o swoich planach miał powiedzieć rodzicom, udał się do dwóch barów, w których spędził około godziny. Pracownik baru, poinformowany o jego stanie zdrowia, zawiadomił policję, która zatrzymała „napastnika”, lokal zdezynfekowano, a wszystkie osoby w nim przebywające poddano kwarantannie. Koronawirus wywołał u mężczyzny poważne zapalenie płuc, w wyniku którego zmarł<sup>25</sup>.

Obserwując podobne doniesienia, nietrudno wysnuć opinię, że takie zachowania powinny być karane. Choć ustawodawstwo państwowe ma już przepisy mogące penalizować przypadki celowego narażenia osób na utratę zdrowia lub życia, trwają prace nad wprowadzeniem dodatkowych przepisów. Prekursorem w tej dziedzinie są Stany Zjednoczone, o czym mogli przekonać się obywatele tego kraju:

- jak podaje stacja „Sky News”, 27 marca 2020 r. w domu 31-letniego Jamesa Jamala zjawiała się policja, powodem było stosowanie przez niego przemocy domowej. Podczas aresztowania mężczyzna nakasał na policjanta, twierdząc, że ma koronawirusa. Po wpłaceniu kaucji mężczyzna opuścił areszt, lecz następnie złamał nakaz trzymania się z dala od ofiary. Po przybyciu policji Curry był agresywny, uderzał głową o radiowóz oraz opluł policjantkę. Mężczyzna kierował także groźby oraz wykrzykiwał, że celowo zaraża

<sup>22</sup> „Covid Party” – to impreza organizowana przez osobę, która twierdzi, że jest zarażona, ale nie wierzy w istnienie wirusa [przyp. aut.].

<sup>23</sup> [https://abcnews.go.com/amp/US/30-year-man-dies-attending-covid-party-thinking/story?id=71731414&id=71731414&\\_twitter\\_impression=true](https://abcnews.go.com/amp/US/30-year-man-dies-attending-covid-party-thinking/story?id=71731414&id=71731414&_twitter_impression=true) [dostęp: 19.08.2020].

<sup>24</sup> <https://wgospodarce.pl/informacje/77520-burmistrz-zarazil-sie-specjalnie-koronawirusem-pozalawal> [dostęp: 18.08.2020].

<sup>25</sup> <https://www.rp.pl/Koronawirus-2019-nCoV/200319076-Nie-zyje-Japonczyk-ktory-celowo-zarazal-koronawirusem.html> [dostęp: 18.08.2020].

koronawirusem. Po przeprowadzeniu badania okazało się, że nie jest zakażony. Mimo to, mężczyzna został oskarżony o oszustwo dotyczące użycia broni biologicznej. Grozi mu pięć lat pozbawienia wolności;

- podobna sprawa dotyczy 39-letniego mieszkańca Teksasu. Christopher Charles Perez zamieścił na Facebooku informację, że zapłacił komuś za rozprzestrzenienie koronawirusa w supermarketach, aby powstrzymać odwiedzających je ludzi. W wyniku dochodzenia FBI uznało, że informacja ta była fałszywa. Mężczyzna trafił do aresztu federalnego<sup>26</sup>;
- czy w końcu sytuacja z Warrenton (Missouri, USA), gdzie młody człowiek, 26-letni Cody Lee Pfister oblizywał dezodoranty ustawione na półce sklepowej, umieszczając nagranie swojego wyczynu w Internecie z przesłaniem: *Kto się boi koronawirusa? Za swoje zachowanie usłyszał zarzut popełnienia aktu terroryzmu.*



**Rysunek 1.** Kadr z filmu Cody'ego Lee Pfitera zamieszczonego na portalu YouTube

Źródło: <https://youtu.be/o2LSX793lzs> [dostęp: 20.08.2020].

W zamyśle rządu USA celowe rozprzestrzenianie koronawirusa lub narażenie na zarażenie innych osób ma być surowo traktowane. Według Departamentu Sprawiedliwości sprawy takie mają być traktowane jak przestępstwa o szereg terroryzmu. Obecnie koronawirus uznawany jest w Stanach Zjednoczonych za „czynnik biologiczny”. Celowe rozprzestrzenianie go wiąże się zatem z zarzutami o terroryzm i karą pozbawienia wolności.

<sup>26</sup> <https://www.o2.pl/artykul/dwoch-amerykanow-oskarzonych-o-terroryzm-grozili-zarazeniem-koronawirusem-6497989646853761a>, (dostęp: 19.08.2020).

## 8. Polskie przepisy karne a zakażenie koronawirusem

Celowe zarażenie koronawirusem wiąże się nie tylko z odpowiedzialnością odszkodowawczą – w grę wchodzi także przepisy karne. W trakcie szalejącej pandemii rząd naszego kraju wdrożył wiele specjalnych środków mających powstrzymać rozprzestrzenianie się choroby. Prawo polskie przewiduje szereg przepisów, które oznaczają surowe konsekwencje dla osób celowo zarażających innych. Z chwilą wystąpienia w Polsce choroby wprowadzono wiele ograniczeń dla mieszkańców – między innymi dotyczących zgromadzeń, przemieszczania się czy też funkcjonowania określonych instytucji, przywrócono chociażby kontrole na wszystkich granicach. Strach przed wciąż nieznaną, potencjalnie śmiertelną chorobą uruchamia w ludziach duże pokłady instynktu samozachowawczego. Restrykcje tego typu są zrozumiałe dla obywateli, mają oni świadomość, iż nieprzestrzeganie zaleceń kwarantanny może oznaczać zarażenie innych osób i dalsze rozprzestrzenianie choroby. Jednak nadal zdarzają się osoby lekceważące zdrowie i życie współobywateli.

Konsekwencje lekkomyślnego postępowania mogą być bardzo poważne, także w aspekcie prawnym. W najcięższych przypadkach będzie miał zastosowanie art. 165 Kodeksu karnego. Zgodnie z jego §1 pkt. 1 „[...] kto sprowadza niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia wielu osób, powodując zagrożenie epidemiologiczne lub szerzenie się choroby zakaźnej, podlega karze [...]”. Wymiar kary może sięgnąć nawet do 8 lat pozbawienia wolności<sup>27</sup>. Zaznaczyć należy, że w przypadku nieumyślnego działania zagrożenie karą wynosi 3 lata (pkt 3). W tym przypadku istotną kwestię będzie odgrywała forma działania.

Tak zwany „zamiar ewentualny”, z którym mamy do czynienia, gdy sprawca przewiduje możliwość popełnienia przestępstwa i godzi się na to, w zaistniałych okolicznościach rzutuje na powagę sytuacji. Art. 165 może mieć zastosowanie również w przypadku, gdy zarażenie miało miejsce w wyniku złamania procedur kwarantanny, w szczególności gdy byłaby to próba ucieczki przez chorego ze szpitala.

W przypadku gdy zagrożenie nie obejmuje wielu osób, pozostają rozwiązania prywatnoskargowe, zarówno w oparciu o wspomniany Kodeks karny, jak i Kodeks cywilny. Art. 161 § 2 jest alternatywnym rozwiązaniem w przypadku osób, które, mając świadomość bycia zarażonym chorobą zakaźną lub inną zagrażającą życiu i zdrowiu, narażają inną osobę na zakażenie – kara w tym przypadku to grzywna lub ograniczenie wolności do roku. Czyn taki stanowi przestępstwo ścigane z oskarżenia prywatnego. Należy przy tym udowodnić, że to ta konkretna osoba zaraziła nas chorobą lub naraziła nas na zarażenie.

<sup>27</sup> <https://bezprawnik.pl/zarazanie-koronawirusem/>, (dostęp: 19.08.2020).

Możliwość domagania się odszkodowania od takiej osoby przewiduje Kodeks cywilny, pod warunkiem możliwości jej wiarygodnego zidentyfikowania. Zgodnie z art. 444 §1 kc „[...] w przypadku wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Poszkodowany może domagać się zapewnienia kosztów niezbędnych do sfinansowania leczenia z góry [...]”. Na podstawie art. 445 kc sąd może w takich przypadkach nakazać winowajcy wypłacenie poszkodowanemu zadośćuczynienia<sup>28</sup>.

Wprowadzony na podstawie rozporządzenia ministra zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. stan epidemii w Polsce wiąże się z wieloma ograniczeniami. Na podstawie Ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. *o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi* w okresie nasilenia pandemii wprowadzony został zakaz swobodnego przemieszczania się poza celami bytowymi, zdrowotnymi i zawodowymi (obecnie złuzowany). W tamtym okresie społeczeństwo było przerażone, oglądając filmy z Chin, na których funkcjonariusze obozwardniają mężczyznę podejrzanego o posiadanie koronawirusa, a usiłującego uciec. Takie same uprawnienia ma w takim przypadku polska Policja. Zgodnie z przepisami może ona zatrzymać osobę, pod warunkiem, że istnieje uzasadnione przypuszczenie, że popełniła przestępstwo, a jednocześnie zachodzi prawdopodobieństwo ucieczki lub nie można ustalić jej tożsamości. Takie zatrzymanie może jednak nastąpić jedynie wtedy, gdy policja wie, że dana osoba jest zarażona koronawirusem bądź przebywała na kwarantannie i na przykład próbowała skorzystać z komunikacji miejskiej<sup>29</sup>.

## 9. Terroryzm biologiczny

Ludzie Zachodu chętnie klasyfikują sprawców ataków terrorystycznych jako psychopatów. Tak postawiona sprawa rozwiązywałaby intelektualny i emocjonalny problem braku racjonalizmu i empatii wśród terrorystów. Ich psychiczne zaburzenia mogłyby wyjaśnić ich brak „zdrowego rozsądku” oraz zdolności współodczuwania. Liczne badania sugerują, że stosunek człowieka wobec terroryzmu zależy od jego sposobu postrzegania rzeczywistości. Ludzie zorientowani na dominację, traktujący świat jako arenę walk o władzę, dostrzegają w terrorystach przede wszystkim chęć przejęcia kontroli społecznej. Polacy, których pradziadkowie w czasach zaborów występowali w rolach partyzantów i powstańców, stosunkowo

<sup>28</sup> <https://bezpprawnik.pl/zarazanie-koronawirusem/> [dostęp: 19.08.2020].

<sup>29</sup> <https://www.adwokat-zaborski.pl/co-grozi-za-celowe-narazenie-innej-osoby-na-zarazenie-koronawirusem>, (dostęp:19.08.2020).

często widzą w terrorystach bojowników, z braku innych możliwości wykorzystujących wszelkie dostępne środki. Żyjąc w kulturze sprzyjającej koncentracji na cechach i motywacjach osobistych, ukształtowani jej ideami, nie widzimy działań innych ludzi w sposób realistyczny. Uważamy, że przyczyny tych działań tkwią w ludziach; nietrafnie oceniamy, że źródła ich zachowań są zupełnie inne niż te, które powodują nami. Nie dostrzegamy wpływu, jaki wywierają na nich sytuacja i system – gospodarczy, światopoglądowy, polityczny<sup>30</sup>.

W ostatnich dniach FBI przesłało ostrzeżenie, skierowane do różnych struktur Policji w Stanach Zjednoczonych, dotyczące koronawirusa SARS-CoV-2, mówiące o możliwości użycia go do ataków wymierzonych w stróżów prawa. Wywiad FBI miał zauważyć wzmożenie aktywności neonazistów, rasistów oraz zwolenników tzw. białej supremacji. Dzielili się oni uwagami, jak wykorzystać patogen wywołujący chorobę COVID-19 do potencjalnego przeprowadzania ataków na policjantów oraz Żydów. Ekstremiści zachęcają się nawzajem, żeby w przypadku zainfekowania któregoś z nich koronawirusem SARS-CoV-2, próbował on celowo rozprzestrzeniać go dalej. Potencjalni bioterrorysty mieli działać poprzez fizyczną interakcję chorego z celami lub poprzez rozprzestrzenianie płynów ustrojowych, zgromadzonych wcześniej w butelkach z rozpylaczem czy pozostawianie ich na klamkach lub windach. Jako najbardziej trafne miejsca bioataków, ekstremiści wskazywali centra handlowe, biura polityków oraz partii politycznych, centra biznesowe, miejsca modlitw<sup>31</sup>.

Taka sytuacja stanowi wyzwanie dla służb zajmujących się bezpieczeństwem w państwie. Celowe ataki na funkcjonariuszy mogłyby rzeczywiście utrudnić walkę z pandemią. Zwłaszcza blokując funkcjonowanie działających budynków użyteczności publicznej, niezbędnych do administrowania pomocą dla ofiar COVID-19. Stany Zjednoczone bardzo poważnie podchodzą do kwestii bioterroryzmu, mając na uwadze doświadczenia z atakami za pomocą węgla w 2001 r. lub atak wyznawców Rajneesh w 1984 r., polegający na użyciu salmonelli w sieci barów sałatkowych oraz restauracji.

Obecnie pandemia koronawirusa SARS-CoV-2 stanowi zupełnie inne wyzwanie dla bezpieczeństwa kraju. Szczególnie w kontekście struktur terrorystycznych. Kluczowe jest utrzymanie ścisłego monitoringu struktur radykalnych i terrorystycznych. Kiedy kraje na całym świecie robią, co mogą, aby zapobiec szerzeniu się koronawirusa, muzułmańscy ekstremiści i terrorysty nieustannie promują ataki

<sup>30</sup> <https://www.polityka.pl/jamyoni/1617109,1,skad-sie-bierze-terroryzm-i-kim-sa-zamachowcy.read> [dostęp: 20.08.2020].

<sup>31</sup> <https://www.infosecurity24.pl/neonazisci-chca-wykorzystac-koronawirusa> [dostęp: 20.08.2020].

terrorystyczne. Bractwo Muzułmańskie w dalszym ciągu wydaje fatwy (islamskie orzeczenia religijne), które ujawniają ich niebezpieczną ideologię i pogardę dla życia ludzkiego. Ekstremistyczne organizacje i grupy terrorystyczne wykorzystują wybuch epidemii wirusa, by realizować swoją ideologię, szerzyć chaos, terror i panikę. Wspomniane Bractwo Muzułmańskie wraz z ISIS wzywają muzułmanów do tworzenia „**ludzkiej broni biologicznej**”, by atakować wrogów islamu. W swoich przekazach głoszą, że wybuch epidemii koronawirusa jest Bożą karą za prześladowania ujgurskich muzułmanów w Chinach.

Jak możemy przeczytać w raporcie GFI (Global Financial Integrity), międzynarodowej organizacji zajmującej się nielegalnymi przepływami finansowymi, ISIS stara się rekrutować swoich zarażonych wirusem członków, by działali jako „ludzkie bomby biologiczne” w różnych częściach Iraku. Zatrważającą wiadomością jest to, że ekstremiści muzułmanie i ich sojusznicy znowu pokazują pogardę dla życia ludzkiego, włącznie z życiem muzułmanów, którzy sprzeciwiają się ich ideologii, terroryzmowi i dżihadowi<sup>32</sup>.

## Podsumowanie

Obecnie najgłośniej mówi się o przenoszącym się drogą kropelkową koronawirusie SARS-CoV-2. Narażenie na infekcję w jego przypadku występuje również, gdy dotykamy powierzchni, które wcześniej miały kontakt ze śliną osoby zakażonej, a następnie okolic ust, oczu lub nosa. Przerazają nas ciężkie powikłania u osób, które cieszyły się dobrym zdrowiem, a na dodatek (póki co) nie ma obecnie żadnej skutecznej szczepionki ani leku na chorobę. Koronawirus swoim pojawieniem się spowodował już (wielki) chaos i powolne objawy paniki. Pomimo wielu apeli, praktycznie do dzisiaj nie powstały żadne konkretne formy prawno-organizacyjne związane z ochroną, np. dużych skupisk ludzi przed atakiem tym wirusem czy wręcz bronią biologiczną. Nie wypracowano też przepisów choćby zbliżonych do amerykańskich, gdzie prokurator generalny Gurbir R. Grweal nakłada karę jak za groźby terrorystyczne na Georga Falcone’a, 50-latkę z New Jersey, który celowo kichnął na sprzedawczynię w sklepie, mówiąc, iż jest zarażony koronawirusem, po tym jak zwróciła mu uwagę, że stanął zbyt blisko i ma się cofnąć. Jak traktować taką sytuację na naszym gruncie? Co w przypadku, gdy jakiś „koronaterrolista” spróbuje zaatakować w naszym sklepie, czy pracy?

<sup>32</sup> <http://www.listyznaszegosadu.pl/brunatna-fala/muzulmanscy-ekstremisci-wykorzystuja-koronawirusa-do-promocji-terroryzmu-i-nienawisci> [dostęp: 20.08.2020].

Podobne przykłady wymuszają wprowadzenie zmian w przepisach, przede wszystkim stworzenia efektywnego systemu zapobiegania użyciu tego rodzaju broni. Każda służba musi posiadać elementarną wiedzę z zakresu wirusologii, aby skutecznie mierzyć się z niespotykanym dotychczas zagrożeniem. Aby zmniejszyć możliwość rozprzestrzeniania się pandemii, nie może tu być mowy również o żadnych granicach politycznych.

Niedługo świat obchodził będzie dwudziątą rocznicę wydarzenia, które na zawsze zmieniło bieg historii, dając początek „wojnie z terroryzmem”. Zamachy z 11 września 2001 r. pozostawiły po sobie najbardziej przerażające obrazy, na zawsze kojarzące się już z początkiem XXI wieku. Nie możemy również zapomnieć o zamachach w Norwegii z 2011 roku, zamachach bombowych w Brukseli czy zamachu na jarmarku bożonarodzeniowym w Berlinie w 2016 roku. W tak niebezpiecznym świecie na liście priorytetów, numerem jeden musi pozostać bezpieczeństwo. Żaden kraj nie jest obecnie w stanie wdrożyć w pełni skutecznej polityki bezpieczeństwa bez współpracy z innymi krajami. Absolutnie niezbędne jest wprowadzenie wspólnych działań, metod i/lub narzędzi do walki z terroryzmem, obok równie ważnych badań w dziedzinie nauk społecznych, pomagających nam lepiej zrozumieć warunki społeczno-gospodarcze, które podsycają i promują terroryzm jako ideologię.

Zarówno Państwo Islamskie (ISIS), jak i Al-Kaida uważają koronawirusa za zagrożenie, ale w pandemii i związanym z nią chaosie widzą też szansę na zdobycie nowych zwolenników i zorganizowanie następnych ataków. W przekazach islamskich grup ekstremistycznych na temat koronawirusa duże zaniepokojenie przejawiające się m.in. w nawoływaniu wyznawców do pokuty i dbania o siebie miesza się z zuchwałością opisującą pandemię jako karę dla niemuzułmanów. Pandemia zagraża globalnej solidarności, która jest kluczowa w walce z ekstremistami, a jej osłabienie pozwala dżihadystom lepiej przygotować się do spektakularnych aktów terroru<sup>33</sup>.

W 2015 r. Bill Gates wygłosił kilkuminutowy wykład na temat zagrożeń, jakie mogą spotkać ludzkość w najbliższych latach: „[...] **Jeśli coś zabije 10 mln ludzi w ciągu najbliższych dekad, najprawdopodobniej będzie to wysoce zakaźny wirus, a nie wojna. Nie pociski, a mikroby. Nie jesteśmy gotowi na kolejną epidemię** [...]”<sup>34</sup>.

<sup>33</sup> <https://religie.wiara.pl/doc/6242452.Koronawirus-szansa-dla-islamskiego-terroryzmu> (dostęp: 20.08.2020).

<sup>34</sup> [https://www.ted.com/talks/bill\\_gates\\_the\\_next\\_outbreak\\_we\\_re\\_not\\_ready/transcript?language=pl](https://www.ted.com/talks/bill_gates_the_next_outbreak_we_re_not_ready/transcript?language=pl) (dostęp: 10.08.2020)

**Bibliografia****Publikacje:**

1. Alchon A., *A pest in the land: new world epidemics in a global perspective*, University of New Mexico, miejsce wydania 2003.
2. Białek T., *Terroryzm*, Warszawa 2005.
3. Brzeziński M., *Rodzaje bezpieczeństwa państwa*, w Sulowski S., Brzeziński M. (red.) *Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa. Wybrane zagadnienia*, Warszawa 2009.
4. Hoffman B., *Oblicza terroryzmu*, Warszawa 2001.
5. Kaczmarek J., Lępkowski W., Zrodowski B., *Słownik terminów z zakresu bezpieczeństwa narodowego*, Warszawa 2008.
6. Doroszewski W. (red.), *Słownik języka polskiego*, PWN, Warszawa 2000.
7. „Strategia bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej”, zatwierdzona przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, na wniosek Prezesa Rady Ministrów, Warszawa 2020.

**Źródła internetowe:**

1. [https://abcnews.go.com/amp/US/30-year-man-dies-attending-covid-party-thinking/story-?\\_hpid=hp-top-news-us%3A30-year-man-dies-attending-covid-party-thinking%3Ahomepage%2Ft%3A30-year-man-dies-attending-covid-party-thinking&id=71731414&\\_twitter\\_impression=true](https://abcnews.go.com/amp/US/30-year-man-dies-attending-covid-party-thinking/story-?_hpid=hp-top-news-us%3A30-year-man-dies-attending-covid-party-thinking%3Ahomepage%2Ft%3A30-year-man-dies-attending-covid-party-thinking&id=71731414&_twitter_impression=true).
2. <https://www.adwokat-zaborski.pl/co-grozi-za-celowe-narazenie-innej-osoby-na-zarazenie-koronawirusem>.
3. [https://www.bbn.gov.pl/ftp/dokumenty/Strategia\\_Bezpieczenstwa\\_Narodowego\\_RP\\_2020.pdf](https://www.bbn.gov.pl/ftp/dokumenty/Strategia_Bezpieczenstwa_Narodowego_RP_2020.pdf).
4. <https://bezprawnik.pl/zarazanie-koronawirusem/>.
5. <https://www.defence24.pl/koronawirus-bron-biologiczna-a-wojsko-opinia>.
6. <https://www.dw.com/pl/koronawirus-mo%C5%BCe-utrudni%C4%87-walk%C4%99-z-terroryzmem/a-52896776>.
7. <https://euroislam.pl/koronawirus-uderza-takze-w-terrorystow/>.
8. <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-te-sat-2020>.
9. <https://www.jpost.com/Middle-East/Coronavirus-hits-terrorists-hardest-from-ISIS-to-Iran-analysis-621336>.
10. <http://www.listyznaszegosadu.pl/brunatna-fala/muzulmanscy-ekstremisci-wykorzystuja-koronawirusa-do-promocji-terroryzmu-i-nienawisci>.
11. <https://www.o2.pl/artykul/dwoch-amerykanow-oskarzonych-o-terroryzm-grozili-zarazeniem-koronawirusem-6497989646853761a>.
12. <https://www.polityka.pl/jamyoni/1617109,1,skad-sie-bierze-terroryzm-i-kim-sa-zamachowcy.read>.
13. <https://polskieradio24.pl/5/1223/Artykul/2453940,Koronawirus-grozniejszy-niz-terroryzm-Ostrzezenie-WHO>.
14. <https://religie.wiara.pl/doc/6242452.Koronawirus-szansa-dla-islamskiego-terroryzmu>.
15. <https://www.reuters.com/article/us-poland-arrests/poland-seizes-two-for-plotting-breivik-style-attacks-on-muslims-idUSKBN1XN23L>.
16. <https://www.rp.pl/Koronawirus-2019-nCoV/200319076-Nie-zyje-Japonczyk-ktory-celowo-zarazal-koronawirusem.html>.
17. <https://wgospodarce.pl/informacje/77520-burmistrz-zarazil-sie-specjalnie-koronawirusem-pozalowal>.
18. <https://whatnext.pl/koronawirusa-zwieksza-problem-terroryzmu/>.
19. <https://tech.wp.pl/celowe-zarazanie-koronawirusem-w-usa-bedzie-traktowane-jak-terroryzm-6493118894765697a>.

**Akty prawne:**

1. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. *Kodeks karny*, (Dz. U. z 1997, Nr 88, poz.553 – z późn. zm.).



## **Was deliberate coronavirus infection should be treated like terrorism?**

### **Abstract**

This article is an attempt to illustrate the scale of the phenomenon of deliberate, conscious or not, SARS-CoV-2 coronavirus infections, which may also constitute the hallmarks of a terrorist attack and the problems arising from it. It aims to present issues related to terrorism in recent events. It is also an attempt to discuss the methods of ensuring the security of citizens in a comprehensive manner and penalizing people who may carry out terrorist attacks in this way. It is also an attempt to identify factors that may influence the shaping of solutions in the light of the new threat for state systems. Characterizes the threats of the current reality, and answers the question whether, based on the example of other countries, they may constitute a significant threat to the Polish legal system? The article also discusses the motivators of the problem and their impact on the perpetrators' later behavior.

This article is also an attempt to indicate solutions that may contribute to securing Polish citizens against the upcoming dangers.

**Keywords:** non-military threats, epidemic, coronavirus, terrorism